СТАНОВИЩЕ

от проф. д. изк. Свилен Стефанов за хабилитационния труд „Възрожденски рисунки и копирки от Музейната сбирка на НХА. Технология и реставрационни проблеми“ *на кандидата за академичната длъжност „доцент” гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки.*

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Реставрация“ в Националната художествена академия. На така обявения конкурс се е явил кандидата гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки, възпитаник и настоящ преподавател в специалност „Реставрация“. Коректно попълнената таблица показва, че кандидатът покрива наукометричните изисквания за участие в конкурса.

Гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки е сред представителите на българската реставрация, зад които стои сериозна професионална активност. Биографичната и справка е достатъчно впечатляваща и може да бъде видяна в документите на кандидата.

В настоящата си работа в НХА тя води важни за специалността курсове, които се отличават със своята разностранна полезност. Наред с това гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки е активен участник в множество събития в областта на теорията и практиката на изкуството на науката реставрация, което прави нейната роля в НХА категорично полезна.

Правят впечатление и сериозния брой публикации, посветени на развитието на съвременните тенденции в нейната специфична дейност в България, като това е логично продължение на дисертационния труд на д-р

Варадинова-Пападаки. Всички тези активности са подробно описани в справките, приложени от кандидата.

Портфолиото е добре структурирано, а темата на хабилитационния труд е „Възрожденски рисунки и копирки от Музейната сбирка на НХА. Технология и реставрационни проблеми“.

Изследването е базирано върху материала на колекция от произведения от подготвителни рисунки за икони, дърворезбени елементи и стенописни фрагменти, съхранявани във фонд ,,Графика” на Музейната сбирка на НХА. Тези копирки и рисунки са били интензивно употребявани в миналото при подготовката на иконните изображения, и кандидатът подчертава, че поради тази причина те са достигнали до нас в изключително тежко физическо състояние – някои са отделени на фрагменти, други са разкъсани, с протрита хартия и липсващи фрагменти.

Очевидно е, че това са ценни образци от възрожденското ни изкуство, които носят важна информация за историята, техниката и технологията на подготвителните рисунки на иконите. Д-р Варадинова-Пападаки отбелязва, че тези копирки, рисунки и скици са изпълнени върху различни по състав хартии, а материалите, които са използвани са основно моливи, акварел и туш. Произведенията в папките не са съхранявани правилно - те са отделени като архивни единици чрез хартии, прегънати на две или четири, имитиращи разделителни папки. Използваните хартии за опаковки са с разнороден характер – тънка вестникарска хартия, цветни хартии, преизползвани пликове, тънка гланцова хартия, които, най-общо казано, не отговарят за изискванията за киселинност.

В отделните папки произведенията не са отделени едно от друго, което е предпоставка за абразия на повърхностите им. По-големите по формат рисунки са прегънати на две, четири или шест, като по този начин зоните на прегъването стават още по-уязвими при боравене с тях. Направен е напълно коректният извод, че съхранявани по този начин, те са недостъпни за изследване от различните специалисти в областта на изкуството.

Основна цел на хабилитационния труд е да се намерят реставрационни подходи и решения, с които да се спрат разрушителните процеси на творбите от колекцията, да могат да се експонират и предоставят за различни изследвания. Така са формирани и задачите: да се събере възможно най-цялостна информация за характерните реставрационни проблеми и използваните материали и техники при реставрацията на този тип произведения; да се изберат и изследват конкретни произведения от колекцията, с цел установяване техниката и технологията на изпълнение; да се реставрират отделни произведения със специфични проблеми и разрушения.

Проведените от д-р Варадинова-Пападаки реставрационни намеси са съобразени със съвременната тенденция в реставрацията към максимално запазване на оригиналния вид на произведенията и минимална намеса. Освен това, в колекцията се срещат и двустранни произведения, между чиято важност не е редно да се избира. На гърба на рисунките са запазени авторски надписи и бележки, които притежават историческа стойност. Така колекцията от рисунки и копирки е запазена в най-автентичния си вид. Някои по-стари намеси са оставени като историческо свидетелство. С много вещина и минимална реставрационна намеса е запазен автентичният вид на оригиналните произведения.

Извършените анализи относно материалите, техниката и определянето на моментното състояние на колекцията и нейната реставрация имат голямо значение конкретно за НХА и нейната Музейна сбирка и дават възможността тя да бъде включена в научно обращение и популяризирана. Проучванията, които са представени дават възможност да се оцени състоянието, технологичните особености и настъпилите промени в рисунките и копирките. Те обогатяват възможностите за опазването и съхранението на този специфичен вид произведения от Възрожденската иконописна традиция в България.

Повече от очевидно е, че кандидатът гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки притежава необходимите качества за успешен финал на настоящия конкурс. Поради всичко това, в заключение, убедено предлагам на уважаемото научно жури да вземе положително решение по процедурата по присъждане на академичната длъжност "доцент" на кандидата гл. ас. д-р Силвия Варадинова-Пападаки.

проф. д. изк. Свилен Стефанов

31. 08. 2024